

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

הילפוחא מערב ועבד כעני, דגם כשחזר מקבל או אחר נותן מקרי כסף ממנו, וכמו לדעת שאר הראשונים, ואין חילוק כלל בין הרמב"ם והרשב"א והרא"ש צעיקר הפשט של ערב ועבד כעני.

מה שכתב לחלק צענין תפיסת קידושין בין חייבי כריתות לחייבי לאוין, אינו נראה צעניו החילוק הזה, רק כפולמוס הא דלא תפסי קידושין משום האיסור הוא, וח"ל שוין לחייבי כריתות הזה, ואין לחלק ביניהם, אולם מה שכתב בסוף דבריך דגם לפי הטעם דאין עשה דוחה לית שיש צו כרת מימ הא דתפקעה הזיקה לגמרי הוא רק מטעמא דלא תפסי צו קידושין, והצאה כן מדברי הרמב"ם צפ"ו מה"ל יבום עיי"ש, דבריך נראה צוה לפוס ריהעא כי רחוק אנכי עשה מהענין, והיטע אשר אמרת, אולם צעיקר הקושיא מנדה לא הועלת צוה כלום, כי הלא כ"ז הוא רק לענין הפקעת הזיקה וכן הם דברי הרמב"ם אמורים רק לענין הפקעת הזיקה וזה הוא התלוי בתפיסת קידושין, דוק בלשונו, אבל לענין עיקר מצות יבום הלא קי"ל דגם בח"ל אם צעלו לא קנו אם אף לית צוה דין דחי כמזואר בסוגיא דף כ' דקמוחיב מהך דאם צעלו קנו, וכן פסק גם הרמב"ם צפ"ו הי"א דצאלמנה מן הכשואין אם צעלו לא קנו משום דאין עשה דוחה לית ועשה, וגזי נדה הרי קני ועבד מצוה וליכא שום גריעותא בהיבום שלה, וצפ"כ נדה שאני צעיקר דינה משאר עריות וח"ל, שאין איסורה שייך כלל לענין עיקר דין יבום, רק דמעשה הביאה צעשהא אסורה וא"א לו לקיים אז המצוה, אבל אין איסורה סותר כלל לעיקר דין היבום, ומש"כ גם צנדהא אף דקעצב על האיסור מי"מ לענין מצוה יבום אין זה נוגע כלום וקני ומקיים מצוה, אבל צשאר ח"ל אף דתפסי צוה קידושין אבל מי"מ איסורן סותר למצות יבום, ומש"כ אנו לריכין צהן לדין דחי אבל צלל דחי אף דהזיקה לא נפקעה מי"מ לא קנה קנין גמור ואין ביאתה פוערת רחם וכמזואר בסוגיא. ואמנם כן, דטעמא דהך מילתא לריך פירוש וביאור למה צאמת חלוקה גדה משאר ח"ל ועריות לענין מצוה יבום, ואולי הוא זה משום דנדה לא רק דתפסי צוה קידושין, רק גם צעיקר איסורה ועם החפלא שלה לא דמיא לשאר עריות וח"ל, דאין איסורה שייך כלל ללקוחין ונשואין שחשצו אשה שאסורה על יבמה, רק מעשה הביאה צעשהא אסורה, וכמזואר ברמב"ם פי"ח מה"ל איסורי ביאה דה"ע דלא נעשית זונה משום דאינה צכלל אשה שאסורה להנשא לו, משא"כ צשאר עריות וח"ל כמזואר בדברי הרמב"ם שם, וכיון דאיסורה רק צמעשה הביאה לנד אין זה סחירה כלל לעיקר דין יבום. אבל עכ"פ איך שיהי זה מפורש להדיא דבח"ל ועשה אף דתפסי צוה קידושין אבל מי"מ איסורן סותר צעיקר החפלא למצות יבום ואם צעלו לא קנו, ורק משום דין דחי הוא דקיימת צוה מצוה יבום צשלמות, וצנדה צעלם החפלא אין כאן סחירה כלל, וכן הן דברי התוס', וממלא לא שייך צוה מילתא דרבה כלל, כיון דאין אנו לריכין צוה לדין דחי כלל רק המצוה מתקיימת גם צנדהא ואיסורה, ולק"מ.

מש"כ הדריג צענין גר חושב דלא דמיא קבלתו לגירוח של גר דאך שנעשה עיי"ז ישראל ונתחייב צמלות אבל ככה הרי גם קודם קבלה מחויב הוא צו מצות וברי הוא לאחר קבלה כמו קודם קבלה, צודאי בדבר כן הוא דלענין חיוב מצוה לא נתחדש עיי"ז קבלתו שום דבר, ולא ניתוספו עליו שום חיובים על כל צ"י דעלמא. אבל מה שהוסף הדריג

עוד "דנמלא שכל דינו של גר חושב אינו אלא ביחס לישיבתו בינוני בארץ", ז"א שצנוגע להבגר חושב צעלמו לא נתחדש עיי"ז קבלתו דבר וכל עלמו ומכותו של גר חושב הוא רק ביחס לישראל כמו להשיבו בארץ וכדומה, ועיי"ז הוא דנאמר כל הדין דאין גר חושב נובח אלא צזמן שהיובל נובח, עיי"ז תמה אני, דהלא הרבה דינים יש שאין להם שום שייכות לישראל והם נובחים רק צג"ת צלצד ולא צצ"י, דצ"י שברג צשוגג נהרג וג"ת גולה, וכן לענין הדין דקנאים פוגעין צו מזואר ברמב"ם דאינו נובח צג"ת, ועוד רצות כאלה, הרי דהקבלה שנעשה על ידה לג"ת חדשה דינים גם לענין הג"ת צעלמו, דהחורה חלקה צין ג"ת לצ"י. ואמנם כן דאם יחזור מקבלתו צודאי יהי דינו צצ"י דעלמא, דצגופו לא נתחדש דבר רק הכל צשציל קבלתו, אבל כל זמן שהוא עומד צקבלתו הרי החורה נתנה לו דינים וחלקה צינו וצין צ"י סחמא. ולפי"ז גם הך דינא דאין ג"ת נובח אלא צזמן שהיובל נובח הוא ג"כ לענין כל הדינים שג"ת חלוק צהן משאר צ"י, דלדעת הרמב"ם עיקר הדין הוא דצעשה שאין היובל נובח אין מקבלתו, וממילא דה"כ צצ"י דעלמא, ועיין צמ"מ צה"ל איסורי ביאה שכתב ג"כ פשוט כן דעת הרמב"ם, אולם דעת הראצ"ד אחרת צוה דרק לענין דינים מיוחדים הוא דתלוי צזמן שהיובל נובח, אבל שיטת הרמב"ם כמעט פשוטה ומפורשת כה"ל.

והנה פכ"י מדברי יודי הוקשה לו כל עיקר הך מילתא דקבלה זו מה היא, כיון דצבר מחויב ועומד הוא צוה, אולם נראה שאין זה קשה כלל, דהרי צדברי הרמב"ם מזואר דנעבור משב מפי הצבורה לכוף את כל צאי עולם לקבל עליהם צצע מצות שנלעוו צ"י ואם לא יקבל יברג, הרי דאצ"י דצו מצוה עוד נלעוו מימות אדב"ר ונת, אבל לאחר מ"ת נתחדש דין גם אלל ארוב"ע שלא די צוה שאינן עוצרין על ה"ז מצוה רק לריכים קבלה ואם לאו יברגו, וזה דין שנתחדש על ארוב"ע צעלמם משעת מ"ת ואילך, וגם צה"ל י"א שם לענין זה שהסידי ארוב"ע יש להן חלק לעובד"כ כהצ כל המקבל צצע מצוה וזכר לעשותו, הרי דלא די צוה שצחר לעשותו רק לריך גם קבלה ואם זכיר לעשותו צלא קבלה אינו צכלל חסידי ארוב"ע, וגם הקבלה לריכה להיות שיקיים אותן צשציל שהן כחצוין צחורה עיי"ז מרע"ב כמזואר בדברי הרמב"ם שם, שכל זה דברים מחודשים שנתחדשו משעת מ"ת ואילך על ארוב"ע צעלמם. ועיין צריעצ"א מצות דף ע"י שכתב ח"ל גר חושב הוא שקבל צצ"ד של ישראל לקיים זי מצוה שנלעוו צ"י וכו' וכיון שקבלן צצ"ד הוא נקרא צו מצוה אלו מצוה ועושה וכו' וצ"י הוא שלא קבלן צצ"ד אלא דקים לן שמקיים אותן מעלמו והוא נדון צהם כמי שאינו מצוה ועושה מדכתיב עמד וימודד ארץ ראה ויתר גויס כדאיתא צצ"ק ועיי"ז עכ"ל, הרי להדיא דזה שצריכין קבלה על ה"ז מצוה שנלעוו עליהן הוא מדניים שנתחדשו צשעת מ"ת והוא נכלל צהך דראה ויתר גויס דאמרינן צצ"ק דף ל"ח דעמד וכתרין להם שיחשצו כאינן מצוה ועושים זמח הוא יסוד הדין ולריכין קבלה עליהן, וכ"כ ברמב"ן שם, ובייט כמשי"כ דברי הרמב"ם צה"ל מלכים שהביא דהריג שכתב אלא יהי כישראל לכל דבר או יברג, תמוהים מאד מאד, דברי התם צבר הוא ישראל גמור לכל דינו, ומה צינו לשאר ישראל, ואם ר"ל שנתחייב מתה צשציל אחי דבר מאי קמ"ל ואחיה דין נאמר צוה, סוף דבר דברי הרמב"ם תמוהים מאד ואין להם שום מוצן לכאורה.

משפט האורים - ביאורים

אחר שכבר הותר, אם כן חשיב הנאה, ומכל מקום שייך קנס על שגרם נזק לנצל האיסור, אך יש לספק אם עירצו ועדיין צעין דנראה דיכול לחזור הדמים וליקח חלקו מהמערוצת המותר דנשר וטריפה כשני מיניס דמי והמקם בטל, אך יש לספק אם המערוצות אסור להמוכר כיון שעל ידי גרמתו שגרם נזק נמצא נמצא האיסור ומצטל איסור נמצא אסור להמנצל, או דגורם לא חשיב נמצא איסור נמצא, ומסתבר לאיסור.

(ג) ואין המוכר מחזיר לו כלום. (ב) צ"ע צורה דעה סימן קי"ט (ס"ק כ"ו) פסק דאפילו המותר משויו אין צריך להחזיר, עיין שם. ולכאורה אינו מונע, כיון דהמקם בטל הוא כמזיק או כמזיק שלא נצמק ולמה יטורח לשלם יותר משויו. **ומפטר דאף**

משפט הכהנים - חידושים
 [ה] ואין המוכר מחזיר לו כ"ז. אפילו המותר משויו הטריפה, ועיין ציבורים (ס"ק ג') הטעם.
 [ו] כ"ז איסור הנאה. ואפילו מכרה הלוקח לעכו"ם וקיבל דמים, מכל מקום צריך המוכר להחזיר לו כל הדמים. והטעם, כיון דאפילו צאיסור הנאה שאינו תופס מברו הלוקחים בשר זה של טריפה לעובר בובבים, או שהאכילוהו לכלבים, יחשבו עם הטבח על דמי הטרפה, ויחזיר להם הטבח את המותר. וכן דין כל המוכר דבר שאיסור אכילתו מן התורה.

ג אבל המוכר לחבירו דבר שאיסור אכילתו מדברי סופרים, אם היו הפירות קיימים מחזיר הפירות ונוטל דמיו, ואם אכלם אבל, (ג) [ה] ואין המוכר מחזיר לו כלום. הנה. מכר לו מצמחה שלא נצדקה כראוי, הוי כאיסור מדברי סופרים, שהרי הנצדקה היא מדברי סופרים (רי"ז סימן תל"ט).

ד [ו] כל איסורי הנאה, בין מדברי תורה בין מדברי סופרים, מחזיר את הדמים ואין בהם דין מכירה בלל.

דנאיסורי תורה אפילו אוכלן בשוגג צריך כפרה ומשונה להגין על היסורין, מכל מקום צאיסור דרננן אין צריך שום כפרה וכאילו לא עבר דמי. תדע, ג'הא (א) אמרינן בעירוובין דף (מ"ו) [ס"ו] (ע"ב) דדרננן ענדנין ענדאל והדר מוחצנין מיוצחא, ואילו היה נענש על השוגג היאך היה מניחין לו לעבור ולקבל עונש, אלא ודאי דאינו נענש כלל על השוגג צאיסור דרננן והרי הוא להאכול כלילי אכל כשירה,

יאיר נתיב

כדין או יגזול סבירו שלא כדן, לכך אינו אומר אל תסמוך עלי ולא משום דסנר וקיבל לשלם, ע"כ.
 (ה) בש"ך ביורה דעה סימן ק"מ (ס"ק כ"ז) פסק וכו'. הש"ך שם חולק על הטעם שכ' הסמ"ע כאן לחלק בין איסור דאורייתא לאיסור דרבנן, דנאיסור דאורייתא קנסוהו להחזיר הדמים, משא"כ צאיסור דרבנן, דלטעם זה יוקשה דאפי' אם לא קנסוהו דרבנן, מ"מ למה אין המוכר מחזיר כלום, יחזיר מה שקבל יותר מדמי הטרפה שהוא חייב מדינא ולא מצד הקנס. ולכן כתב שם הטעם דנאיסור דרבנן אין המוכר מחזיר כלום, דהס לא גזרו איסור כדי להוציא ממון, דלענין ממון אוקמוה אדין תורה.

(ו) אמרינן בעירוובין דף ס"ז (ע"ב) בדרבנן עברינן עוברא והדר מוחצנין תיובתא. גמ': "ההוא יוקא דאשפתין חמימיה (שהיו רוצין למולו והחמו לו חמין מצערב ונשפכו היוס. רש"י), אמר להו רבה ניימו ליה חמימי מגו ציחאי (מציפיה דרצה והחיתוק היה ציחא אחר צאומה

זה כדעת הרמב"ם [פ"ו מסנהדרין ה"א] וכו' דאפילו למאן דלאין דינא דגרמי טעה דנכר משנה לאו כלום עמיד וכו', ומה שהקשו החוס' פרק אחד דיני ממונות [ג"ג ע"א ד"ה השתא] ממראה דינר לשולחני דמחייב ר' מאיר פרק הגזול קמא, אע"ג דליכא למימר אילו היה קמן הוה הדר ומשלם, כבר תירצו החוס' פרק הגזול שם וכו' דלא דמי, דצדינר כיון שהראהו לשולחני שוב לא היה לו להראותו לאחר, אבל הנשאל לחכם אף על פי שאסור לו, לא היה לו לצעל הבית למהר להאכילה לכלבים או לערסם עם הטמאים.

עוד יש לתרץ לפי מה שהעלימי לקמן סי' ס"ו סעיף ו' (ס"ק י"ב), דגבי שולחני לא מחייב עד דאמר ליה חזי דעלך קא סמיכנא, או דמוכח מילתא דסמיך עליה, אם כן דוקא חסם כיון דסמיך עליה ה"ל ככפר וקיבל לשלם, דאל"כ ה"ל אל תסמוך עלי, אבל הכא י"ל דלביה חנסייה שהוא סובר להורות איסור שלא יצא מכשול, וכשיאמר אל תסמוך עלי, יתיר האיסור שלא

יפלא נתיב

והנה האחרונים הרבו לדון בחידושו זה של רבינו דהעובר על איסור דרבנן א"צ כפרה, והעירו מכמה מקומות דמוכח שאף איסור רבנן צריך כפרה. ונציין כמה מקורות. א', באו"ח סימן קצ"ו (סעיף א') נפסק דאם אכל דבר איסור אע"פ שאינו אסור אלא מדרבנן אין מברכין עליו לא בתחילה ולא בסוף, ובט"ז שם כתב דאם אכל בשוגג נחלקו הרמב"ם והראב"ד אם יברך בסוף, ודעת הרמב"ם לא יברך, ומוכח דאף אכילת שוגג דרבנן הוי איסור. ב', באו"ח סימן של"ד (סעי' כ"ו) משמע דהמחלל שבת אף באיסור דרבנן צריך כפרה. יעו"ש. ג', ביור"ד סימן קכ"ג (סעי' כ"ו) דהשוותה יין נסך בשוגג צריך כפרה, ומשמע דאפי' סתם יינם. ודנו בענין זה המשפט שלום כאן, ובעיני יצחק (אהע"ו סימן ס"ו), ועוד הרבה ספרי אחרונים, ועי"ש עוד ראיות לכאן ולכאן. ועיי' עוד באור שמח (פ"א מגיורושין) שכתב גם הוא להוכיח דצריך כפרה אף על איסור דרבנן. אמנם בפרי תואר (סימן קי"ט ס"ק י"ז) מוכח כדברי רבינו. יעו"ש.

ג. דהא אמרי' בעירוובין וכו'. המשפט שלום כתב לדחות דאי' זו ע"פ מש"כ הרשב"י (ת"ד סימן י"ט) דהיינו דוקא כשהרב יודע בבירור הדין שמתיר לו לעשות אע"פ שתלמיד הקשה לו תיובתא, אבל לא כשמסתפק, יעו"ש. וכ"כ העיני יצחק שם.

אין לקנסו כלל, כיון דהלוקח שמבטל הוא שוגג הוה כלא עשה איסור כלל כיון דלא היה כוונתו לבטל, ובכי האי גוונא שרי אפי' לכתחילה בכמה דוכתי, והוה כהאכילו לכלבים דלא נעשה איסור דליכא קנסא. עכ"ד. ועי"ש שכתב חילוק אחר באופן שהמוכר הוא שוגג דקנסא לא שייך היכא דהוא שוגג, ועי"ש עוד.

איסור דרבנן בשוגג אי צריך כפרה

ב. באיסור דרבנן א"צ שום כפרה. ביאור הדברים כמ"ש בשערי יושר (שער א' פרק י') "דבאיסור תורה נהפך הדבר באמת לדבר שאינו ראוי, אבל איסורי הנאה דרבנן לא אבדו באמת איכות תשמיש הראוי לאדם, אלא שהאדם מתירא ליהנות ממנו, שמצות הלאו דלא תסור מפחידו שלא להנות ממנו, וכל שהתפץ ראוי להנאת אדם אלא שהאדם מחמת פחד מונע עצמו מליהנות מן החפץ אין החפץ בטל מאיכותו וחשוב ממון גמור מן התורה, ושאינו לאו דלא תסור מלאו דלא יאכל, דבלאו דלא תסור אינו מוזהר מן התורה על האכילה ממש אלא שישמע לקול חכמים, ולפ"ז החפץ ראוי לאכילה, ואף דאם יאכל ויעבור על לא תסור ג"כ עושה רעה לעצמו, אבל אין זה חיסרון באכילה עצמה". עיי"ש. וכ"כ עוד אחרונים.

משפטה הכהנים - חידושים

ר"ה [א] אם יודע בטיב משא ומתן. הטעם משום כדי חייו, ומכל מקום יכול למכור אף ביותר מכדי חייו משום דלא פלוג רבנן (סמ"ע ס"ק א').

[ב] לאחר עשרה ב"ש שאינו שומה. לריך עיין שלא כמזו זה

שסם יש אומרים, דהא המחבר כתב עד שיגדל אם יודע, ^{תמנע} תמנע כל זמן שלא הביא שתי שערות לריך זדיקה (סמ"ע ס"ק ג'). ואם גדול נתן מתנה לקטן קודם שהגיע לעונת הפעוטות וזיכה לו על ידי אחר ולא פירש אימת יתננה לו, ואז אם האחר מסרו לקטן אחר שהגיע לזמן שיהיה מקמו ומתנתו קיימת, פטור האחר אף אם נאצד ציד הקטן, אבל מסרו לו קודם לכן חייב האחר (שם ס"ק ד'). [ועיין ביאורים (ס"ק א') דאם מסר לקטן דבר של אחרים, אף אם הגיע לעונת הפעוטות מכל מקום חייב לשלם צנאצד ממנו, עיין שם הטעם].

[ג] ומתנתו קיימת. למתנה דמי למכר, דאי לאו דעביד ליה נייחא נפשיה לא היה נותן לו מתנה וזכלל כדי חייו הוא (סמ"ע ס"ק ה').

סימן רלה

קטן וחרש ושומה ושכור מתי מוכר ממלמליו, והקונה בשבת וביו"ט

ובו כ"ח סעיפים

א קטן עד שש שנים, אין הקנייתו לאחרים בלום. ומשש שנים עד שיגדיל, [א] אם יודע (ה) בטיב משא ומתן (דהיינו שדקוהו ומלאוהו שידע, [ב] ולאחר עשרה כל שאינו שומה) (טור), מקחו מקח וממכרו ממכר [ג] ומתנתו קיימת, בין בדבר מרובה בין בדבר מועט, בין במתנת בריא בין במתנת שכיב מרע, ודבר זה מתקנת חבמים, והכל בממלמלים. (ויש אומרים הואיל ואינו רק מכח תקנת חכמים, אם כן (ב) נמקום שעשו שלא

משפטה האורים - ביאורים

והרי נהנה כמו מן הכשירה, ומשום הכי לרריך לשלם כל דמי הנאתו (ו) כמו צוה נהנה וזה חסר מועט, דכללל הוא לרריך לשלם כפי מה שנהנה, (ט)מה שאין כן צאיסור דאורייתא שמקבל עונש על השוגג ומסרונו גדול מהנאתו.

ר"ה (ה) בטיב משא ומתן. עיין

סמ"ע ס"ק ד' צהג"ה, שמוכח מדצריו צאחד שזיכה על ידי אחר מתנה להקטן ומסרו האחר להקטן אחר שהגיע לפעוטות שמקמן מקח, שפטור האחר כשנאצד מהקטן. ונראה דהיינו דוקא צכהאי גונא שהספץ הנאצד של הקטן, וכיון דחכמים חיקנו שיהיה מתנתו ומחילתו קיים מכל שכן פרעון לידו, אצל של אחרים כשמסרו לקטן, אף דכל המפקיד על דעת אשמו וצניו הוא מפקיד (צנא מניעא ל"ו ע"ה), מכל מקום כשמוסר לקטן חייב (כ)דממוכח צסימן קפ"ח (סעיף ב').

(ב) במקום שעשו שלא בהוגן.

נראה דדין זה אינו רק צקטן שהקנין דרצנן לא היו רק משום כדי חייו, ולא חיקנו שיחיה עזמו צדבר האיסור, אצל צגדול מהני קנין דרצנן או קדושין דרצנן כגון צקטנה אפילו צמקום איסור,

יאיר נתיב

כל הנאתו, וה"ל אף שלא נחסר המוכר רק מעט שיהי דבר המותר צנהאה, מכל מקום משלם לו הכל.

(ח) מה שאין כן באיסור דאורייתא שמקבל עונש על השוגג וחסרונו גדול מהנאתו. ואפשר שזה כוונת הסמ"ע צטעם השני שכ' צצאיסור דאורייתא לא מיתשב הנהא, משא"כ צצאיסור דרצנן, ולכן אינו מחזיר לו המוכר הממון שיותר משוויו.

(א) ברמובח בסימן קפ"ח (סעיף ב'). ז"ל המחבר: "אצל מי שאינם צני דעת, והם חרש שומה וקטן, אינם נעשים שלוחים, ולא עושים שליח, אחד הקטן ואחד הקטנה. לפיכך השולח צנו קטן אצל החנוני, ונתן צידו פוגדיון שהוא שני איסרין ונתנו לחנוני ומדד לו צצאיסר שמן ונתן לו אם הצאיסר ואצד את השמן ואת הצאיסר, החנוני חייב לשלם, שלא שלחו

יפ"ל נתיב

אלא שוה פרוטה [אולם באבני החושן הביא דמהרי"ט אלגזי בבכורות ג"כ חולק על רבינו, דאי אפשר שישלם על ההנאה יותר מכפי שויו בשוק, וכמש"כ הדברי חיים, וגם המחנה אפרים (אנאה סימן כ"ו) כתב דאינו משלם כמו שנהנה, דכיון דזהו מקח טעות הרי זה לא מתחייב אלא בדמים שהיה שוה ולא יותר].

וע"ע בשערי יושר שם שכתב דמלשון הרמב"ם מוכח דלא רק מדין נהנה צריך לשלם, אלא דאין כאן ביטול מקח כלל, דכיון שהבעלים לא נתודעו אלא לאחר האכילה אין כאן שום קפיידא דהא אכלו דבר היתר, ומ"מ באיסורי הנאה א"צ לשלם כיון שהמוכר לא נתחסר כלום. יעו"ש שהביא סימוכין לדבריו.

ומפיק שם חידוש להלכה, דלפי דעת הפוסקים דס"ל דהמקדש באיסורי הנאה דרבנן מקודשת (ראה אהע"ז סימן כ"ח סעי' כ"א) וחזי' דס"ל דגם באיסורי הנאה דרבנן חסר קצת, וא"כ ה"ל אף באיסורי הנאה דרבנן ישלם כל הנאתו. ולפ"ז עכ"פ כשהמוכר מוחזק אין להוציא ממנו.

נחה משלם האוכל איסור דרבנן

ד. צריך ל"שלים כ"ל דמי הנאתו כמו בזה נהנה וזה חסר מועט וכו'. בפשטות נראה כוונתו, דהן אמנם שהמקח בטל כיון דמכר לו מין אחר ממה שביקש, אבל צריך לשלם מדין נהנה, ולכן אם הוא רק איסור אכילה שהמוכר נתחסר מעט דהא היה מותר לו בהנאה, משלם לו כל הנאתו, כמו בזה נהנה וזה חסר מעט שמשלם כל הנאתו, אבל אם הוא איסור הנאה א"צ לשלם כלום, דאע"פ שהוא נהנה (דהא א"צ כפרה באיסור דרבנן), מ"מ המוכר הא לא נתחסר כלום, והו"ל זה נהנה וזה לא חסר דפטור. ובשערי יושר (שער א' פ"י) ביאר דאף דבעלמא היכא דמשלם מדין נהנה מנכה מעט משויו, זה רק היכא דלא קנה לאכילה אלא בע"כ באה הנאתו דאז משלם רק דמי בשר בזול, אבל היכא דקנה לאכילה משלם כל הפסיקה דהרי אכל ונהנה כמו מדבר כשר. ובוזה מישב קושית הדברי חיים שתמה אין יתכן שישלם זה הנהנה יותר מכל דמי החפץ, ובאמת לק"מ דנקטינן דנהנה משלם כל הנאתו אף שהבעלים לא נתחסרו

האיסור בעצמו אסור והוי העובר כמו שהוא חולה והיא מטמא הנפש, לכן יש בהן קלין ויש בהן חמורין, כמו במאכלות שיש שמזיקין החולה ויש שממיתין אותו, אבל דברי סופרים הן אינן נדונין מצד עצמותן, רק מצד המצוה שאסור למרוד ולא תסור כו' והוה כמרד, א"כ כולן חמורין שבכל דבר הוא מורד, ולזה א"ש במוכר לו דברים האסורים באכילה מד"ת אינו מנכה לו מן הדמים שאכל, שהאכילה אף שלא מרד, מ"מ גרמה מחלה בנפש, לא כן האסורים מד"ס מנכה לו מן הדמים שהאכילה בעצמותה אינה מזקת לו רק המרד וכאן לא מרד. וכזה כתב בנתיבות סימן רל"ב, והיינו דוקא רק במתעסק, דבכל מקום אינו חייב רק בחלבים ועריות שכן נהנה, אבל שוגג קרוב למרד דהוה ליה לדייק ולדעת, לכן אמר בגיטין נ"ג דברבנן קנסו שוגג אטו מזיד. וברור:

נראה לומר טעם ע"ד מושכל על הא דאין למידין קו"ח מדברי סופרים (עיין ידים) דדוגמא דיליף התו"כ קו"ח שיהא סכות חייב במצה. ובקדושין יליף מה שפחה שאינה נקנית בביאה כו', וכן במסכת דרך ארץ א"א שאני אסור בה אינו דין שיהא אסור בבתה וכו', יעו"ש דהקל וחומר אין לו מקום בעומק העיון בסברא שיחוייב ההפכיות לפי משפט הנושאים למבין עומק טעמים [דוגמא לזה בברכות כ"ג ע"ב הא מילתא תיתי בתורת טעמא ולא תיתי בתורת קו"ח כו'] רק הי"ג מדות נמסרו מסיני שבהן ידונו ויקישו וילמדו, והבורא יתברך הבלתי בעל תכלית ידע, כי להסיר אופני הטעות אשר יפלו בשכל האדם כאשר לא ידע עומק דעת עליון גלה יתור או רמז, למען לא נבוא לכלל טעיות, וכל מה שאין עליו הוראה בתורה נלמוד בהנך י"ג מדות, ל"כ דברי סופרים אשר שכל האנושי ברוה"ק השורה

ומעתה נבאר כל השגותיו, כי מספקא לן בדברי תורה, שמא הוא חזיר, א"כ אף אם לא צוה הבורא על ספק, בכ"ז שמא הוא חזיר, א"כ אכלנו חזיר דבר המתועב באמת, אבל בספק עירוב, א"כ כיון שהענין הזה אינו בפרט רצון הבורא, רק שצוה לשמוע אליהם, וכיון שע"ז לא דברו, א"כ לא נקרא מי שאינו עושה כן, שאינו שומע בקולם, ומדוע לא יהיה מותר, וכן קטן נאמן, כיון שאינו עושים זה מפני שאין שומעין בקולם, א"כ תו לא עברנו על לא תסור [וכן לא שייך ע"ז לא יאונה לצדיק כל עון, כי כשאינו יודע, אינו עושה איסור כלל וכלל, ועיין בתוס' שבת שהעירו מהא דר"י אישתלי וטעים מידי קודם הבדלה, ויש לדבר בזה הרבה ואכ"מ], וכן נדחה מפני דאורייתא, כי אם המה אמרו, אבל לא אמרו שזה הוה נצחיי, רק אם יעמדו ב"ד גדול בחכמה ויסכים דעתם הנאות יותר לפי הזמן לומר הפכו הרשות בידם, א"כ איך תיבטל מפני זה דבר דאורייתא, וזה חזק יותר בסברא ממה שמצאנו דעשה דממון לפי שנתנה במחילה קילא. ויתר הפרטים עיין בחדושי להלכות עדות בס"ד:

ובזה סרה תמיהתו מדוע לא יקובל שמצות דרבנן אשר תקנו חכמים יהא נכלל בכלל תרי"ג, דכמו שיש סברא לומר שכל מצות מלך ופקודתו יהא נחשב בכלל תרי"ג, ככה תקבל השכל שיהא סוגי חז"ל בכלל תרי"ג מצות, וגם בתורה המה סמוכים פרשת זקן ממרא לפ' מלך. וכאשר תעיין בדברי רמב"ם בספריו תראה, כי דברי המה דבריו. וד' ינחני בדרך אמת:

ירושלמי ברכות פ"א הלכה ד'. ד"ת יש מהן איסור כו' יש בהן קלין ויש בהן חמורין, אבל דברי סופרים כולן חמורין הן כו' חמש טוטפות כו'. פירוש דדברי תורה

וזה ג"כ הוא מי פירות עם מים וא"כ זה תלוי בפלוגתא דר"ג ורבנן
 שם ד' ל"ו ע"א ובאמת בחוספתא פ"ג דסע מצואר דר"מ ס"ל כר"ג
 דישקף מר וזוה א"ש מה דאמר שם בגמ' ד' מ"א ע"א מדרלל מלמית
 למית חמיע כמי לא מחמיע ע"ש בחוס' ור"ל דזה המי ג' מחלוקת חדא
 דלוינו מניח לחמטין בעולם וחד ס"ל כר"ג דמחמטין מרד וחד ס"ל
 דמחמטין כשאר דברים הממליט וא"ש :

הלכה ג ואם הרהיח המים כו'. עי' יבמות דף מ' ע"א גבי
 חלוט וז"ל דשם מיירי שחלט את העיסה לא את
 הקמח דאל"כ אין יולא בה ידי מוכת מנה כיון דלא בא לירי חמטין
 ע"ש בחוס' וקום' פסחים ד' ל"ו ע"ב ד' ל"ז ע"ב ור' מ"א ע"א ובי
 בירושלמי פ"ב דפסחים דממעט שם דלוינו יולא ברבוכה משום דלוינה
 לריכה סימור ע"ש בה"ד אך שם משמע דר"ל ריבוכה בשמן וכמ"ס
 רבינו ז"ל בפיה"מ מנחות פ"ט ועי' שם במנחות ד' כ"ג ע"א ומש"כ
 בזה בדברי רבינו בסוף הל' בית הבכירה ע"ש ומ"ס הרמב"ן ז"ל
 במלחמות כאן בפ"ב ובדברי הר"ף ז"ל כאן :

שם וכבר נהגו בשענר ובספרד כו'. הנה באמת ל"ל דהך מחלוקת
 דפסחים דף מ' גבי והרולה שמתלו נטון ל"ל הקמח כו' ר"ל
 דשם מיירי במים רוחטין ות"ק ס"ל דאם מערב חומץ עם מים אף
 שהמים רוחטים לא הוא חלוט שפיר וכמו מי פירות עם מים שמחמטין
 מוכר לר"ג ולכן ס"ל דמתחלה יקח הקמח לתוך הקירייה והיינו במים
 רוחטים ומחלט ואח"כ יוכל ליתן את החומץ ויש אומרים פליגי וס"ל
 דגם אי הוא חלוט בזה ח"ש דברי הגמ' ש"ש ועי' שם דע"ד ע"ב
 וחולין ד' ק"א ומש"כ בזה בתרומות פ"י מ"ט גבי כל הנכבשין ע"ש
 בחוספתא . וא"כ כיון דאח"כ אמרו שם דעולא אמר דאמר זה ואחר
 זה אסור טוב אסור לחלוט , ועי' לקמן בהל' י"ז גבי מורסן דשם
 כתב רק וכבר נהגו כו' והטעם דבאמת מורסן אינו מחמטין ע' לקמן
 פ"ו ה"ה ובתרומות פ"יא אך בירושלמי כאן אמרין דמיירי שיש
 שמנונית על המורסן וחיטישין שחא נשאר בהם קת קמו לכך לא
 המחמיר כ"כ בזה :

הלכה ט נאמר ושמרהם כו' לפיכך אמרו החכמים כו'. עיין
 בזה"מ ז"ל והנה עי' בגמ' כאן דף מ' ובהך דמנחות
 ד' כ"ג ע"א מצואר ד' דכאמת סימור אינו נקרא חלל א"כ יש בו
 דבר שיוכל להתמינו והוא אינו מחמטין למה שחלל א"כ השמירה לגבי
 חטים של מזה לא משום סיבה רק לשם מזה והוא כמו היסוד הדעת
 פסול הגוף לר"ל אך זה לא שייך רק אם יוכל להיות איזה סיבה וזה
 מה דאמר במנחות שם מלה תהיה החיה ע"ש ברש"י ר"ל דכיון
 דחטין של מנחות אין לוחטין אותם כמבואר שם ד' ל"ו ע"א לכך
 לריך שיהיו ילגושת בפוסרין כדי שיהא בהם דין סימור וכן הך
 דפסחים שם דאמר והני דמפסי כפי ר"ל דהוי מנביהין את השבילים
 ומעמידים אותם כדי שלא יתנונו כמש"כ בפסוקי חומ' מנחות סימן
 ר"ז משום אגב מידלליהו ע"ש אמר להם דיעשו זה לשם מזה לא
 לשם להזהר מסיבה ועי' מגינה דף כ' וד' כ"ג ע"א לא חידשו דבר
 בפרה ועי' שם בירושלמי פ"ב דמגינה ה"ה ו' והך בליקט של נכרים
 מיירי ג"כ במצומרים רק לא לשם מזה ועי' ב"מ ד' ל"ג ע"א אם
 משמר כעשה משמר דמי לא לשם מזה ועי' בה"ג כאן דרש שוטף
 וקטן לא בני עמיה במלל מזה ועי' בירושלמי פ"ה דתרומות דבר
 דבני סימור בשביל סיבה גס חרש הוא בכלל שמירה ועי' ביומא דף
 מ"ב ע"א וז"ק דף ט' ע"ב ע"ש בחוס' דס"ל דהו בני שמירה רק
 שמירה לשם מזה לא שייך בכו ועי' חולין דף ז' ע"א ברש"י אך י"ל
 דרק בזמן המקדש דלוי הוא הנולה בגמ' מכשירי פסח כמבואר
 דפסחים ד' ע"א אז לריך זה ועי' בשביל רבינו ז"ל בהל' ק"פ סוף
 פ"ד דהו ג"כ בגדר חבורה המלה של פסח ע"ש ועי' פסחים ד"ג
 ע"א חטא דמיכטר לפסחא ע"ש ועי' רש"י חילין דף ד' ע"א וכמ"ס :

שם דגן שנשבץ כו'. והף דק"ל דחטים מותר ללחות ל"ל דרק
 בידים אבל אם על שמרה ונפל חטים אסורות ועיין ברש"י
 מנחות ד"ע ע"ב דפירש על התבואה כגון חטים שחרן במים ע"ש :
שם שנשבץ בנהר . כ"ל דזה רק בנהר אבל בשמין שרי משום
 דהוא כמו טיף להדי טיף טיף כיון דנובע תמיד עי' בע"ד ד'
 מ"ז ע"א קמחי אזלי ע"ש ולכך מצואר בירושלמי פ"ח דתרומות סוף
 ה"ד דגבי משין אין בו חשש גילוי י"ל ג"כ משום טעם דטיף טיף
 כמבואר בע"ד דף ז' ע"ש והך דמצואר בתרומות פ"י מ"ב שם מיירי
 בצור של מים ולא בחרו וז"ל ד' קט"ו ע"ב ע"ש :

הלכה ב מותר ליתן לחמטין והשמישמן כו'. עיין בהשגות
 ועי' בירושלמי פסחים פ"ב ה"ד במחובלת אגוזים
 ומש"כ רבינו ז"ל בהל' מעשה הקרבנות פ"ב ה"ז ובהשגות שם ועי'
 חוס' מנחות ד' כ"ג ע"ב ע"ש :

הלכה ג כלי שהכותו וכלי אבנים כו'. עי' מש"כ רבינו ז"ל
 בהל' מעשה הקרבנות פ"ח ה"ט' דכלי אבנים א"ל

הנעלה ע"ש ז"ל הטעם כך דגבי קדשים שלריך לחול איסור נותר לא
 חל על טעם רק על בעין ועי' מש"כ רבינו ז"ל בפיה"מ פ"ק י"א
 דזבחים על הך דרבי טרפון דשיקר הטרקיה משום שמנונית הדבוק
 בכלי ע"ש ר"ל משום דהטעם הוא כמבואר כמ"ס הראב"ד ז"ל בהל'
 שמוטה ועי' בסוף פ"ז דשעשע גבי וורד חדש ושם גבי הכוס ד'
 בכשם אך יש לחלק כך בין היכא דלא נכנס רק טעם ובין היכא
 דנכנסו הבעין ועי' בדה ד' ס"ב ע"ב בהך פלוגתא דר"י ור"ל גבי
 חסין שכלנו משקין ועי' חוס' ע"ז ד' ס"ו ע"א דרבי לא נכנס בעין
 בתוך הבולע וע"ש ד' ל"ב ע"א גבי חרס האנדריוני וחוס' כרימות
 ד' ט"ו ע"ב והנה עי' במנחות ד' ח"ג ע"א דמצואר שם דאם יש
 מקת בעין מלטרף הבלוע ג"כ שיהיה כמו בעין ע"ש וכן כתבו חוס'
 ע"ד דף ס' ע"ב גבי זשקה טופח ע"ש ועי' חוס' ביאה ד' ט"ז ע"ב
 ד"ה קמ"ל גבי פשטידא דיש שמוסרין השומן ע"ש ולכך לריך מריקה
 ושיטתה בתמין כיון דיש שומן בעין לריך גס להסיר הבלוע אבל היכא
 דליכא רק בלוע לחוד ובפרט אם רק טעם אז גבי רדשים אין לריך
 מריקה וגם י"ל דהא חולין גבי קדשים יש הריבה חומרות כמו ביטל
 בלא בלוע ומקלל דהוי ככל הגלי וקמים ולא כיון כמבואר בזבחים
 ד' ל"ו ע"ב וכלי אבנים א"ל זה ועי' בפסחים ד' פ"ג ע"א דאמר שם
 גבי עלמות של פסח לישדינהו אש"ג דהא בלעי טעם וע"כ כמ"ס ועי'
 חוס' וזבחים ד' פ"ו ע"א ע"ש דגם אם מחובר קת בשר בעלמות
 יכול לבלעם להעלמות וע"ש בר"ש פ"יא דתרומות וזוה א"ש מה
 דאמרין בפ"א דתרומות בירוש' דקדירה על חרס שבטל בה תרומה
 מנועלה ג' פעמים ודיו משום דגבי תרומה ג"כ בע"א דבר הראוי
 לאכול דאל"כ פקע הקדושה כמ"ס הרמב"ן ז"ל במלחמות פ"ג דב"מ
 וכבר כתבתי בזה והנה מצואר בדה ד' ס"ב ה"ל' דברבנן בלוע לא
 הוא כמו בעין ועי' מש"כ רבינו ז"ל בהל' מעה"ק פ"ח דמבשל ג'
 פעמים ע"ש והוא ג"כ משום אז ועי' בירושלמי ערלה פ"ב דפסחים
 פ"ג ה"א וכלבד אחר ג' הפס"ל' ועי' בירושלמי דמאי פ"א ה"ב ע"א
 הוא מתקן אפילו בשר משום דחושש למשקין שיש בו אף דלא גזר
 על תערובות דמאי ע"ש וזוה א"ש הך דע"ז ד' ע"ו ע"א ע"ש וא"ש :

פרק ו

הלכה א ומצותה כל הלילה כו'. עיין בר"ה ד' כ' ע"ב דמבואר
 דסתמא דגמ' לא ס"ל כן ע"ש :

הלכה ב בלע מרור כו'. הנה י"ל דהא באמת גס במלה לריך
 שיהא בהמלה טעם מלה כמבואר ברבות ד' ל"ח ע"ב
 ז"ל דבלא טעם מלה לא שמה מלה רק הוא א"ל' שיעטוס וא"כ למה
 גבי מרור לא ילא כיון דהמלה הוא המין לא בעטוס מבואר שם
 ד' ל"ט ועיין א"ל סוכה ד' ע"ב ע"ז וכל' דזה רק דמיה דקדושה
 מרור דרבנן וא"כ לריך לטעם המרור לא להמרור בעלמו ולכך לא
 ילא וכעין זה כתבתי בהך דכתובות ד' י' גבי מה דהקשה שם א"כ
 מה הועילו חכמים בתקנתן ר"ל ג"כ כן דבראורייתא לא איכפת
 לן אם ישקר דוה הוא דין כך ולא תקנה אבל דרבנן כיון דלא
 עשו רק משום תקנה מה הועילו במה שתיקנו ועיין פסחים ד'
 ז' ע"ב אמיתי אך אהא זאת אמרת ע"ש ברש"י וכן ר"ל הך
 דעירובין ד' ס"ד ע"א אכרותא לרדקי ועיין במנחות ד' ו' ובכורות
 ד' כ"ג דמהני הכרזה ע"ש אך ר"ל כך דהא עיקר הדיון של עירוב
 הוא רק תקנה בשביל תינוקות כמבואר שם ד' פ' ע"ב וד' מ"ו ע"ב
 ומה שמועיל לזה הכרזה ועיין בסוכה ד' י"ד ע"ב דהו פלוגתא

זה אם גיירה דרבנן נעשה כמו עלם האיסור או רק משום טעם
 החיור גבי הך דע"כ נעשה כשדורין של מחכות ועיין מש"כ רבינו
 ז"ל בהל' מכירה פט"ז הל' י"ד לחיור דרבנן לא חל על עלם
 הדבר ועיין חוס' גיטין ד' מ"א ע"א דשיחורו דרבנן הוא כמו
 היזק שאינו ניכר ע"ש ועיין בירושלמי פ"א דפסחים ה"ד את הוא
 שגזרת עליה שריפה וביירושלמי פ"א דקדושין דמחלק שם גבי גט
 שכמה על איסורי הנאה בין אם הוא איסורי הנאה מה"ס בין דרבנן
 דהך דלוי שוה ללוס דלאה קודש בזה שגזרת כסף לא הוא קדושין
 מ"מ משום יש בהדבר שאסור בהנאה מדרבנן ולא הוא כמו הייביר
 שלי דשם ד' כ' ע"ב בגיטין ע"ש ברש"י ועיין עירובין ד' ע"ח
 ע"ב גבי עשאו לחילין סולס ופסחים ד' מ"ח ע"א ע"ש ועיין סוכה
 ד' י"ב ע"ב ד"ה אין מסככין מה דמתקליס בין דאורייתא לרבנן
 ושם ד' ז' ע"א ובהך דב"ב ד' קס"ה ע"ב מה התם פסולא
 דאורייתא וברא"ש שם עיין חולין דף י"ח ע"א גבי פוסלן
 ומכשירין ע"ש :

הלכה ג אבל מצה בלא כונה כו'. והנה דין מרור לא כתב אף
 דגמ' ד' ק"ד ע"ב בפסחים נקט הך דין גבי מרור
 אך הטעם כך משום דבגמ' בר"ה שם דייק לשון כפאו פריסיו ולמה
 דייק זה משום דבאמת בירושלמי כאן אמר דע"כ מיירי בהטב וכוין

ליעקב

חתמג

כן דרך כ"ח ע"ד, וזה אמרו דמיון דלאמד"ר ומדאורייתא רמיא לינוס שפיר מיקרי וקוקה ואחותה אסירא. שו"ר בהעמק שאלה פ' אחרי סי' ז"ה סוף אות ו' (שניינו המניה לריטב"א כבוד ירו"ם אבדל למע"ה הגר"א יפהו ז"ל) שר' כן לפי השיעוט דלא חפס"ק בערוה, כני"ל מד"מ בדעת הטור כני"ל, הרי דלף שרצה מותרת מ"מ לגבי דידה דינה בערוה וכמס"כ הא"ש, ורק לגבי רצה הקילו שאין לה דין ערוה. אכן עכ"פ מהראשונים הני"ל שלא מ"י כן [ואדרבה הרמב"ן כ' דלזמני אלומי לקושיתו, ונראה הכאור היינו דמהלשון נראה דאפי' שני שאלמד"ר ג"כ ליכא איסור אחות וקוקה, וזה להגדיל החמיה דשניה שכל איסורה אלאמד"ר הלא פשיטא שיש בה איסורי ויקה], נראה דס"ל דשני' אינה ערוה מדרבנן לגבי ינוס [אכן העירוני דעכ"פ קשיא לראשונים דתקשי נמי מאיסור קדושה דחיילי"ע דלף שאין בה מורת ערוה מדרבנן כשניה אבל מאידך יש בה חידוש כיון דמדאורייתא לא רמיא לינומי, וכאשר נראה מהרמב"ם וחס' דרך כ"ו כני"ל.

המורה ואינה וקוקה כלל, ואך משום דלאמד"ר מש"ה איכא דיקה ואי"ש. אכן ז"ע מלשון הרמב"ם והתוס' בדרך כ"ו כני"ל וחסירוני דלפי"ו א"ש מה דלעיל אות ב' נחבאר דבד' ה"י דרך ט' מדויק דבחיילי"ע דלא פטרה רחמנא הו"ל שיה' דלף ט' וקוקמו, אכן בלשון רש"י במשנה דרך כ"ו ד"ה סדר מצוה כ': "רמיא קמיה מדאורייתא הלבך אסור אסרה דלחוח וקוקה היא", מדויק דאי לא רמיא דלחוחה דלחוח לינוס ליכא איסור ויקה, וכאשר דייק בערל"ג הארייתא ולג"ל א"ש דהתם קאי רש"י לאיסור מצוה היינו קיה דאי לא רמיא מה"ת היה דינה בערוה כני"ל.

והלפי"ו יש ליישב לכאורה נמי מה שעמדו הראשונים (כני"ל אות א') על לשון הגמ' כני"ל אילימא דאיסור מצוה, והלא גם איסור קדושה הוא כן. לפי הני"ל הו"ל א"ש דגבי איסור קדושה לא ס"ד כלל, דפשיטא דאיכא איסור אחות וקוקה, ואך דשו"ע אי אחותה דשני' דהו' נחה דרבנן, אי איכא בה איסור ויקה או לאו, וכמו דס"ד

איסור מצוה ואיסור קדושה הולצת ולא מתייבמת

ואכ"מ [ראה במגיה למיה"מ הו"ח שהביא הדברים בזה. וראה לעיל בסיומן י"ח אות ח' בזה].

(ב) בגמ' שם: "איסור קדושה אלמנה לכהן גדול גרושה ומלווה לכהן הדיוט ואמאי קרי להו איסור קדושה דכמיז קדושים יהיו לאלהיהם", וז"ב דהא מפורת ותינה ג"כ קרי לה איסור קדושה, וכבר תמה כן בחו"ט בפירקין מ"ד דבמזמרת ותינה לא מלאמי בהם קדושה. וז"ל ע"ד שאמרו בע"ז דוהתקדשתם והייתם קדושים הו' עשה, ואף שדחו בגמ' הך מילתא, היינו דעשה לא הו"א, אבל מ"מ קרי לה לאיסור ביאה של חורה נשם קדושה מחמת הך קרא ויניחוד למבואר להלן אות כ' או"ק ג' ד"ל דגם למסקנא הו' שפיר בגדר עשה, ואך דהעשה אינו על על עמם הדבר אלא עשה לקיים המלוה], שו"ר דכ"ה מפורש בריב"ן [וכן ראמי דכ"ב בערל"ג].

(ג) בגמ' שם: "תמיא רבי יהודה מחליף ע"י בהגהות הכ"ה לקמן פ"ד א' אות ג' דחור ממה שאמר דהוה איסור קדושה אלא דוה נקרא איסור מצוה עיי"ש דהוא משום דליכא עשה דקדושים יהיו. וז"ע דלך ר"י מחליף אבל

א) בגמ' כ' א': "איסור מצוה שניות אמאי קרי ליה איסור מצוה אמר אביי מצוה לשמוע דברי חכמים", וז"ל עפ"י דברי הגמיה"מ סי' רל"ד סק"ג דגמיר באיסור דרבנן בשוגג אי"ז כפרה, דחשיב דלא עבר גמיה כלל עיי"ש, והגדר הוא דדברבנן אין עמם המעשה אסור, ואך דקעבר על המצוה לשמוע דברי חכמים, דכל האיסור הוא מחמת המצוה לשמוע ד"ח, ולפיכך כל שה"י שגג ולא נתכחן למרוד בדבריהם ז"ל אין כאן עניניה, והיינו דלמירון דאיסור דרבנן מיקרי "איסור מצוה", דכל מהותו של איסור הוא ביטול המצוה לשמוע דברי חכמים, אכן נודע בירודו של מרן הגר"ה להוכיח דאיכא בעמם חלות דין ושם שיה' וראי' מדברי הרמב"ם בהלכות סוטה (פ"ב ה"ח) דלא על ארסותו בניה חמיו שאין איסורה אלא מדרבנן חשיב אין הבעל מנוקה מעוון, והרי דחשיב ביאה אסורה, ה"ל תמם ענינה לימא לכללא דאין הבעל מנוקה מעוון אין הי"ם בדיקון את אשמו. ויעוין בקוה"ע סי' ח' אות ע"ו דהבב נמי ריסוד ד' הכתיבות אינו מוסכם והביא מש"כ וקעברם דברי סופרים דגם איסורים דרבנן יש בהם מציאות איסור לעמם, והאחרונים האריכו בזה טובא